

ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ

© Н.С. Вакула, 2013

УДК: 61 (09): [616-073.75 + 615. 849] (477.87)

Н.С. ВАКУЛА

Закарпатський обласний інформаційно-аналітичний центр, Медична бібліотека, Ужгород

ЛЕНЧУР МИХАЙЛО МИХАЙЛОВИЧ – ЛІКАР-РЕНТГЕНОЛОГ, ОРГАНІЗАТОР РЕНТГЕНРАДІОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У роботі висвітлено життєвий і творчий шлях лікаря М. М. Ленчура та історію створення на Закарпатті рентгенорадіологічної служби.

Ключові слова: рентгенологія, радіологія, історія, Закарпаття

Михайло Михайлович Ленчур народився 19 червня далекого 1921 року в селі Тростник у багатодітній сім'ї сільського вчителя.

В ті часи село Тростник, як і все Закарпаття, входило до складу Чехословацької республіки і називалося s. Trstnik Севлюської округи. Тут, на березі

Тиси і пройшло його щасливе дитинство. Окрім старшого Михайла батьки виховували ще двох синів, Василя і Миколу, та двох донечок, Анну і Марусю. Допитливий Михайлик початкову народну школу закінчив у рідному селі. На все життя запам'ятав першого вчителя – Івана Мікулку, родом із міста Маріоповчі, який добре володів угорською, чеською, русинською мовами і любив працювати з дітьми. Горожанську школу закінчив у м. Севлюш (нині м. Виноградів). Перші два гімназійні роки навчався в м. Берегово, куди щодня їздив поїздом. Коли батька перевели на роботу учителем в с. Рокосово, продовжив навчання у Хустській гімназії, а з ним – продовжили навчання і менші брат з сестрою. Молодому гімназисту на все життя закарбувались в пам'яті події боротьби Карпатської України за свою незалежність, бої січовиків Карпатської України з чехословацьким, а потім наступаючим угорським військом, бойові дії партизанів, бомбардування при світлі „сталінських свічок” смт. Королева, самовіддана і жертвна битва на Красному Полі. Михайло запам'ятав зміну влад, політичних систем, жандармський період насилля, розстріляних однокласників-гімназистів братів Логойда – Гаврила та Георгія, пізніше – Діму Вакарова і Віктора Ороса за участь у партизанському русі, і тих, хто був засланий на 25 років за обвинуваченням в „антирадянщині” до таборів

ГУЛАГу після визволення краю Червоною Армією – це Юрко Неймет, Федір Сочка, о. Іван Маргітич, о. Іван Горіневський, о. Дмитро Попович.

З початком війни Михайло Ленчур розпочав навчання на медичному факультеті Дебреценського університету. Із студентів-першокурсників, які прибули 1941 року на навчання на медичний факультет, 20 чоловік були з новоприєднаної до Угорщини землі, тобто із рідного краю (Закарпаття). Зрозуміло, що всі юнаки трималися разом, бо їх чекали однакові випробування: навчаючись у школах при чехословацькому режимі і володіючи слабше угорською мовою, вони мали перед собою складне завдання – сумлінно вчитися і складати іспити тільки угорською мовою, що було дуже важко для них. Мало того, для цих студентів були запроваджені додаткові іспити з угорської Конституції та географії Угорщини. Дебреценський університет, треба підкреслити, був одним із найкращих вузів Угорщини на той час, а медичний факультет мав цілий ряд сучасних новозбудованих клінік. Його викладачі в основному пройшли підготовку в Америці, Англії. За час навчання у 1942 році лекції студентам особисто читав Гергард Домагк, лауреат Нобелівської премії за відкриття сульфанидів. Студенти-медики, які добре вчилися, мали великі стипендії, гуртожиток і харчування, перевагу на виїзди за кордон для стажування у європейських вузах.

Михайло Ленчур був на четвертому курсі, коли лінія фронту близько підійшла до м. Дебрецен. Навчання припинилося, а студентів розпустили по домівках. Студент М. Ленчур повернувся у рідне село. Після окупації краю Угорщиною і визволення його Червоною Армією, юнак за направленням Голови Народної Ради Закарпатської України І.І. Турянці та уповноваженого НРЗУ в справах охорони здоров'я доктора Керечанина з вересня 1945 року продовжив навчання у Львівському медичному інституті.

Після закінчення інституту і здобуття диплому лікаря М. Ленчур розпочав лікарську діяльність на Батьківщині. 22.07.1946 року молодий спеціаліст був направлений на посаду завідувача тубдиспансеру та ординатора Виноградівської лікарні, яка у післявоєнний час мала великі труднощі, у першу чергу з персоналом, із апаратурою, медикаментами... Старі лікарі повиїжджали ще перед війною, а нових не було. Тож молодий лікар приступив до організації роботи тубдиспансеру та відповідної підготовки медичного персоналу.

Однак лікарня, маючи більшу потребу в рентгенолозі, посилає молодого спеціаліста на курси спеціалізації по рентгенології в Харківський рентген-інститут. Через півроку, після закінчення курсів, М. М. Ленчура призначено завідувачем рентген-кабінету 300-ліжкової райлікарні та районним рентгенологом. З великим завзяттям взявся Михайло Михайлович за організацію роботи кабінету. Він роздобув рентген-діагностичний апарат, перевезений із смт. Королева, який належав працюючому за часів Угорщини лікареві Штембергу. Дивно, але апарат сільрада не хотіла давати та завдяки наполегливості М. Ленчура і втручання райкому партії рентген-апарат все-таки він отримав. Але апарат виявився несправним, однак з допомогою місцевих електриків і викладачів фізики його було введено у дію. Потім молодий лікар самотужки організував фотолабораторію. Підібрав фотографа, якого навчив виконувати найпростіші уклади знімків рентген-дослідження і, хоча не було все відповідно правилам, робота кабінету була розпочата.

У 1952 році М. Ленчур пройшов курси спеціалізації по ЛФК у Київському інституті удосконалення лікарів, а в 1955-ому був направлений у Київський науково-дослідний рентгенорадіологічний та онкологічний інститут для освоєння теоретичного і практичного курсу телерадієвої терапії, методики даної терапії, після чого був допущений до роботи з радієм та його заміниками за основним місцем роботи.

Наступним кроком у роботі М. М. Ленчура була організація рентген-діагностичного відділення Виноградівської лікарні. Знайшлося і приміщення. У триповерховому корпусі, збудованого ще за часи чехословацького режиму та перебудованого в радянський час, і було відкрито нове рентген-діагностичне і рентгенотерапевтичне відділення з лабораторією, яке зайняло ціле крило будови. Відділення було оснащено вітчизняною рентген-діагностичною та рентген-терапевтичною апаратурою із відповідним захистом. Будинок урочисто було передано в експлуатацію. На відкритті був присутній Перший секретар обкому Закарпатської України І. І. Туряниця. Професійного лікаря, завідувача, умілого організатора годі було не запримітити. І тоді за професійно пророблену роботу М. М. Ленчура було відзначено значком: „Отличник здравоохранения УССР” і запропоновано по-

думати про можливість перейти на роботу в обласну клінічну лікарню, де ще не було налагоджено такої якісної рентгенологічної роботи. Треба відзначити, що за час роботи у м. Виноградіві, окрім основної роботи, М. Ленчур читав курс фізіотерапії та рентгенології у фельдшерсько-акушерській школі, курс санітарії та гігієни в кулінарному технікумі. Як футбольний вболівальник і гравець в минулому, працював лікарем по ЛФК та лікарському контролю у місцевій команді „Буревісник”.

1957 року М. М. Ленчур на конкурсній основі був переведений на посаду завідувача рентгенологічного кабінету Ужгородської обласної клінічної лікарні. Прийшовши на нове місце роботи, він з'ясував, що в лікарні є рентген-кабінет із старим відкритим і слабопотужним чеським апаратом, який був придбаний керівництвом лікарні ще у 1936 році, тобто за часів Чехословаччини. Затемнення слабе, немає лабораторії, відсутній потрібний персонал. На робочому місці – одна лікарка, котра була прийнята після війни, володіла основними навиками рентгенології (д-р Душинкевич Н.П.). На той час рентгенотерапевтичний кабінет не діяв. За таких умов Ленчур М. М. розпочав організовувати роботу нового кабінету. Активні намагання лікаря отримали велику підтримку у керівництва. Були виділені відповідні штати персоналу: 7 лікарів, 14 лаборантів, 1 рентген-технік і інженер-дозиметрист. М. М. Ленчура було призначено консультантом ЦЛК (зав. Уйлак І.Й.), облкодиспансеру (зав. Чарнович Ю.), облвійськкомату і обласної станції переливання крові та головним спеціалістом Закарпатського облздоровідділу. Володіючи усіма видами складних рентгенодіагностичних досліджень та рентгенотерапії, він давав консультації у складних випадках і у вирішенні нагальних проблем рентгенології як самостійної галузі медицини.

Почалася робота з підбору кадрів. Михайло Михайлович одержав унікальну можливість – вибрати із випуску лікарів тих найкращих і здібних випускників, які бажали працювати в рентгенології. Ними стали: Жупан А.О., Шпонтан А.С., Василенко О., Мандзюк Б.М., Анталовська І., Пазуханич І.В. Згодом розширяється мережа спеціалізованих кабінетів. Так, було відкрито другий рентген-кабінет у терапевтичному відділенні клініки, а пізніше третій, у поліклініці ОКЛ. Відкрито рентген-кабінети в ЦЛК, обласному тубдиспансері, обласному онкодиспансері, пізніше у залізничній лікарні і міській лікарні, поліклініці № 2. Так само стрімко відкривалися рентген-кабінети у тих районах області, де вони були відсутніми – Сваляві, Тячеві, Міжгір'ї, Волівці, Іршаві, а пізніше – в сільських лікарнях. Попереду була ще робота по відкриттю рентген-кабінетів в усіх міських поліклініках та в десяти санаторіях області. Це сприяло розгортанню і розширенню рентген-діагностичної мережі, а відповідно і рентген-діагностичної допомоги в області. З відкриттям кабінетів росла

чисельність апаратури: рентгенодіагностичної, терапевтичної, близькофокусної. Більші лікарні отримали комбайни для проявлення р-плівок. Росла вимога до постачання рентгенівських плівок, підсилюючих екранів, захисних засобів і пристосувань для рентген-кабінетів. Так, завдяки організаторським здібностям і фаховій майстерності Михайла Михайловича, була створена рентгенодіагностична служба та рентген-терапевтична допомога в області. Проте Михайло Михайлович розумів, що без кваліфікованих спеціалістів на місцях не може бути справжньої рентгенологічної допомоги. На базі рентген-кабінету обласної лікарні, де працювали висококваліфіковані спеціалісти з досвідом роботи у відкритті рентген-кабінетів, і були підготовлені перші спеціалісти. Першими спеціалістами-рентгенологами почали працювати лікар В. Спаська-Гадади в Міжгір'ї, А. І. Ковальов, М. І. Тиводар, А. І. Ричкова – в Тячеві, Ю. І. Туранчич – в Рахові, Курочкіна – в Перечині, П. Ф. Ерфан – в с. Дубовому, І. М. Голштейн – у с. Довге та багато інших. За короткий час усі новостворені кабінети були укомплектовані лікарями-рентгенологами, подекуди і лаборантами. В них почали виконуватись не тільки прості, але й спеціальні рентгенологічні дослідження, що набагато покращило діагностику захворювань.

Великого значення для роботи рентген-кабінетів у районах краю мало створення екстреної та планово-консультативної допомоги для області, залучення до неї спеціалістів медфаку, а також створення санавіації. Виїзні бригади обласних спеціалістів, надавали консультативну допомогу, вказували на недоліки, давали поради щодо їх усунення, що в комплексі допомагало проводити дієвий контроль за роботою медичних установ і рентген-кабінетів зокрема.

З появою нових кабінетів виникла необхідна потреба у дозиметрії в цих рентген-кабінетах, діагностичних і терапевтичних, дозиметрія при відкритті наступних рентген-кабінетів. Було взято на посаду дозиметриста, випускника фізичного факультету Шпонтака Л. В. Його послано у Київський рентгенодіагностичний інститут на стажування і отримання необхідної дозиметричної апаратури. Тільки в цей час планово почала проводитись дозиметрична робота при відкритті кабінетів, робочих міст і дозиметрія рентгено-терапевтичних апаратів. Були випадки закриття рентген-кабінетів дочасно, поки не були виконані вказівки дозиметричної служби. В усіх кабінетах у подальшому персонал міг працювати на сучасних рентген-апаратах, з урахуванням променевої безпеки, захисту від рентгенодіагностичного опромінювання і кожен спеціаліст був узятий на диспансерний облік при ОКЛ.

Після отримання гамма-терапевтичних лікувальних засобів, кобальтових голок, аплікаторів і 10 радійових голок, що залишилися після уживання чехословацького і угорського періоду, маніпуля-

ційні кабінети і палати для хворих теж приводилися під дозиметричні норми. З досвідом ця робота була поставлена на відповідний рівень.

Велику допомогу у виявленні туберкульозу при профілактичних оглядах надавав за вказівкою Закарпатського облздороввідділу отриманий облтубдиспансером (гол. лікар Думнич Ю.А.) перший пересувний автобус-флюорограф із необхідними штатами. Автобус по плану виїздив у гірські райони та більш віддалені села, лісорубні дільниці. Тут проводилися флюорографічні обстеження у школах, на заводах, в колгоспах, при оглядах призивного контингенту юнаків. Заключення результатів досліджень передавалися головним лікарям районів та сільських дільниць. Флюорографічна служба тим самим допомагала у ранній діагностиці і зменшила навантаження у рентген-кабінетах міських та районних лікарень. Така робота по профілактиці легеневих захворювань мала досить вагоме значення. То ж кількість пересувних флюорографів збільшилась до 4. Пізніше флюорографічні апарати устанавлювалися в міських поліклініках, що дозволяло значно збільшити кількість профілактичних обстежень. Більше того, флюорографи були використані для маммографії і обстеження додаткових порожнин носа, що приводило до економії рентгенівських плівок.

За порівняно короткий час у цій галузі медицини були досягнуті певні успіхи. Якщо у 1945 році на території краю нараховувалось усього 15 рентгенівських кабінетів, то в 1964 році їх кількість становила 119. А це означало, що в усіх районних та міських лікарнях працюють сучасні потужні рентгенівські апарати і є всі умови для проведення складних рентгенологічних досліджень. Сільське населення краю – має всі можливості користуватися кваліфікованою рентгенівською допомогою на місці.

У 1964 році майже в усіх дільничних лікарнях працювали рентгенівські кабінети і проводились рентгеноскопичні та рентгенографічні дослідження хворих. Рентген-терапевтичне лікування застосовується в обласному онкологічному диспансері та в обласній клінічній лікарні, в лікарнях Мукачева, Берегова, Виноградова.

У 60-х роках ХХ ст. в медичних установах області широко стала застосовуватись радієва терапія. Перші радіотерапевтичні лікування почали проводитись в обласному онкодиспансері, які почав здійснювати лікар Ленчур М.М., а згодом за участі і лікаря Н. В. Перести. Ними проводились перші радіоізотопні дослідження на отриманих скенерах та терапія радіоактивними речовинами. Згодом тут лікар М. Ленчур організує відділення радіологічної та ізотопної діагностики, налагоджує консультативну роботу по рентгеноізотопній діагностиці та рентгено- і гамма-терапії, облаштовує навчальний кабінет для студентів по курсу рентгенології та радіології.

Завдячуючи розгортанню мережі рентген-кабінетів в області, у 1964 році вже було проведе-

но 10 011 293 рентгенівські дослідження. Зросла і кількість спеціалістів-рентгенологів – до 55-ти, а кількість апаратів – до 227. Урізноманітнилось надання рентгенологічних послуг спеціальними методами рентгенологічних досліджень: артеріографія магістральних судин, бронхографія, холецистографія, метросальпінгографія, урографія, пневмоенцефаорграфія.

У 1958 році на виконання наказу міністра охорони здоров'я та Закарпатського облздороввідділу в області почали створюватися наукові лікарські товариства. Не були винятком і рентгенологи краю. При рентгенологічному відділенні ОКЛ і було організовано Обласне наукове товариство рентгенологів та радіологів. Головою Товариства було обрано Михайла Михайловича Ленчура, який очолював його протягом 28 років. Як голова Товариства М. М. Ленчур з 1958 по 1978 роки включно був членом правління Республіканського товариства рентгенологів і радіологів України.

З утворенням Товариства відчутно піднявся фаховий рівень рентгенологів області, які на його засіданнях мали можливість обговорювати інформаційні новинки, нові методики рентгендіагностики та терапії, слухати звітні доповіді окремих районних і міських рентгенологів та брали участь в їх обговоренні. Великого значення для фахівців-рентгенологів набули обміни консультаціями як з окремими рентгенологами, так і колективно, що давало оптимально вирішити певні діагностичні чи терапевтичні питання в своїй практиці. Товариство дало можливість розвиватися як особистим, так і колегіальним контактам не тільки в області, але і контактам із провідними спеціалістами галузі, які періодично приїздили з Київського та Харківського інститутів рентгенології. Особливо цікавими були лекції професора А. А. Лемберга на тему: „Діагностика раку легнів”.

1959 року (згідно з наказом М-ва охорони здоров'я УРСР № 589 від 21 листопада 1959 р.) організаційно-методичним центром рентгенодіагностичної мережі по Закарпатській області стає рентгенодіагностичне відділення Ужгородської обласної клінічної лікарні. Водночас воно служить і клінічною базою відповідного курсу медичного факультету Ужгородського державного університету, на якій згодом було підготовлено 32 лікарів-рентгенологів. В інститутах удосконалення лікарів Києва і Харкова в період 1959-1964 рр. пройшли спеціалізацію та удосконалення кваліфікації по рентгенології 26 лікарів.

1962 року Михайло Ленчур був запрошений на роботу в Ужгородський державний університет асистентом курсу рентгенології та радіології при кафедрі пропедевтики внутрішніх хвороб і госпітальної терапії медфаку. Справа в тому, що до цього часу цей курс читався хірургами і терапевтами, бо не було відповідного спеціаліста. Необхідно було не тільки забезпечити матеріалами теоретично-лекційний курс, але й створити матеріально-технічну базу для проведення практичних занять.

Тож, не покладаючи сил, Михайло Михайлович для третьокурсників медфаку, згідно з програмою курсу рентгенології і радіології, затвердженою Міністерством вищої школи, підготував за тематикою лекційних і практичних занять таблиці, комплекти слайдів, навчальні рентгенограми, численні фотоматеріали і, звичайно, хворих. Крім того, він облаштував спеціальний рентген-кабінет для роботи в ньому студентів.

Упродовж цього часу під керівництвом професорів М. С. Туркельтауба та О. В. Фединця Михайло Михайлович працював над проблематикою: „Рентгенологічне дослідження при гострих захворюваннях органів черевної порожнини”. Дисертація була підготовлена до захисту у 1968 році і успішно захищена при вченій раді Львівського медичного інституту. Йому присвоєно звання кандидата медичних наук. Після успішного захисту кандидатської дисертації М. М. Ленчура призначено на посаду доцента курсу рентгенології та радіології медфаку УжДУ, який викладав до 1983 року. Володіючи досконало і неперевершено усіма видами складних рентгенологічних досліджень, а також проводячи в стаціонарі всі види рентгенотерапії, доцент Ленчур разом з іншими викладачами, доцентом В. В. Немешом, доцентом, а потім професором Ф. Ф. Теличком, з успіхом забезпечував основні навчально-виховні завдання курсу рентгенології та радіології. При курсі рентгенодіагностичної та радіологічної були організовані два студентські гуртки, які працювали над рентген-діагностикою та захистом персоналу рентген-кабінетів від іонізуючого опромінювання. Керували цими гуртками М. М. Ленчур та Ф. Ф. Теличко. І як було радісно Михайлу Михайловичу, коли студенти, в яких він вкладав душу, обирали рентгенологію чи радіологію своїм пожиттєвим фахом.

Крім того, Михайло Михайлович виконував громадську роботу на медичному факультеті. Він був організатором студентської молоді, був завжди у вирі подій. Колективом медфаку був обраний головою МК профспілок факультету (один термін), а потім – переведений на посаду голови Художньої ради медфаку. І тут теж проявилися його організаторські здібності. Дуже швидко була організована робота художньої самодіяльності факультету. З ініціативи Михайла Михайловича було створено камерний оркестр медфаку, в якому разом з сином Петром брав пряму участь. Художня самодіяльність медфаку співала, танцювала, декламувала, грала на інструментах. І все це завдяки доктору М. М. Ленчуру. Скрипка була найбільшим його захопленням. Досконало володіючи інструментом, він не тільки віртуозно на ній грав, але й сам складав музичні композиції, розписував обробку відомих музичних творів на партії оркестру, подавав свою обробку музичного твору. Та найбільшою втіхою його життя було катання на лижах на

схилах Щербіна, на яких проживав щасливі хвилини свого життя.

У 1996 році лікар Ленчур із сім'єю виїхав на проживання в Угорщину, у містечко Кішварда. Минулого літа у колі друзів і родини відсвяткував свій дев'яносто перший рік. З дружиною, яка теж лікар-кардіолог, милуються своїм садом, неперевершеними квітами, тішаються онуками. Михайло Михайлович не нудьгує. Він займається поезією, музикою, живописом і перекладами, збирає народну мудрість. З великою надією мріє про вихід збірки його поетичної творчості. Цікавим є факт: за своє життя, не покидаючи рідного краю, лікар М. Ленчур проживав у п'яти державах – у Чехословаччині, Карпатській Україні, Угорщині, Радянському Союзі і в Україні. Це і спонукало його, у свій час, вивчити вісім гімнів. Завдяки історичним подіям на Закарпатті впродовж свого довгого жит-

тя доктор Ленчур мав змогу ознайомитися з різними політичними поглядами, традиціями, мовами. Він добре володіє сімома мовами. Ніколи не перебував у жодній партії або організації. Чесна праця, любов до Бога і людей додавали йому сили прожити достойне і цікаве життя.

Сьогодні, проживаючи 92 рік життя, Михайло Михайлович з надією дивиться у завтрашній день. Вірить, що доля і надалі буде прихильною до нього. Його життя наповнене новими ідеями, планами і тугою за тим краєм, де він народився і прожив значну частину насиченого свого життя. Мріє ще хоч раз побувати на цій, такій рідній, батьківській землі, що має назву Закарпаття. А Закарпаття назавжди закарбує в історії розвитку медицини краю ім'я Михайла Ленчура, з яким пов'язаний розвиток і досягнення рентгенології та радіології сьогодні.

ОСНОВНІ ДРУКОВАНІ ПРАЦІ МИХАЙЛА ЛЕНЧУРА

1958

1. К дифференциальной рентгениагностике некоторых заболеваний, дающих картину „острого живота” / М. М. Ленчур // Сб. науч. работ. Т. 2 / [ред. А. А. Ольшанецкий]; МЗ УССР, Закарпат. обл. клинич. больница.— Ужгород, 1958.— С. 153 – 159.

1963

2. Динамические телерентгенографические наблюдения у больных ревматическими пороками сердца, леченные сероводородными ваннами курорта Синяк / М. М. Ленчур, А. А. Сочка // Тезисы докл. XVII науч. конф. профес.-препод. состава, 8–13 апреля 1963 г / [отв. ред. А. М. Кишко]; МЗ и ССО УРСР, Ужгород. гос. ун-т.— Ужгород, 1963.— С. 29 – 30.

1965

3. К вопросу рентгенодиагностики постбульбарных язв двенадцатиперстной кишки / М. М. Ленчур // Тезисы докл. и сообщения к XIX науч. конф. проф.-препод. состава (секция медицинских наук), июнь 1965 г. / [отв. ред. М. С. Туркельтауб]; МВ и ССО УССР, Ужгород. гос. ун-т.— Ужгород, 1965.— С. 83 – 84.

4. Рентгенологічні обстеження хворих на „гострий живіт” / М. М. Ленчур // Тези доп. до наук. конф. проф.-виклад. складу присвяч. 20-річчю заснування Ужгородського держ. ун-ту, жовтень 1965 р. / [відп. ред. Г. Є. Марантіді]; МВ та ССО УРСР, Ужгород. держ. ун-т.— Ужгород, 1965.— С. 115 – 117. 5. Розвиток рентген-радіологічної служби за 20 років у Радянському Закарпатті / М. М. Ленчур // Тези доп. до наук. конф. проф.-виклад. складу присвяч. 20-річчю заснування Ужгородського держ. ун-ту, жовтень 1965 р. / [відп. ред. Г. Є. Марантіді]; МВ та ССО УРСР, Ужгород. держ. ун-т.— Ужгород, 1965.— С. 17 – 19.

1966

6. Аналіз даних рентгенологічних дослідів органів грудної клітки у хворих із гострими захворюваннями органів черевної порожнини / М. М. Ленчур // Тези доп. до XX-ої наук. конф. проф.-виклад. складу (секція мед. наук), березень 1966 р. / [відп. ред. Г. Є. Марантіді]; МВ та ССО УРСР, Ужгород. держ. ун-т, мед. фак.— Ужгород, 1966.— С. 118 – 120.

7. Рання рентгенодіагностика деяких гострих захворювань органів черевної порожнини / М. М. Ленчур // Тези доп. до XX-ої наук. конф. проф.-виклад. складу (секція мед. наук), березень 1966 р. / [відп. ред. Г. Є. Марантіді]; МВ та ССО УРСР, Ужгород. держ. ун-т, мед. фак.— Ужгород, 1966.— С. 120 – 122.

1967

8. Применение вертикальной томографии при острых заболеваниях органов брюшной полости / М. М. Ленчур // Матер. XXI науч. конф. Ужгород. держ. ун-ту. Серії біолог. та мед. / [відп. ред.: Г. М. Рошко, Г. Є. Марантіді]; МВ і ССО УРСР, Ужгород. держ. ун-т.— Ужгород: Вид-во Київ. ун-ту, 1967.— С. 177 – 180.

1968

9. Некоторые вопросы ранней диагностики острых заболеваний органов брюшной полости: автореф. дис. канд. мед. наук: спец. № 777 – хирургия, № 768 – рентгенология / М. М. Ленчур.— Львов, 1968.— 20 с.

1969

10. О значении телерентгенографии сердца в оценке эффективности бальнеотерапии у больных ревматизмом / М. М. Ленчур, Ф. Ф. Теличко // Болезни сердечно-сосудистой системы: [матер. межобл. науч.-практ. конф.]; отв. ред. А. Л. Михнев; Киев. НИИ клинич. медицины им. Н. Д. Стражеско [и др.].— К., 1969.— С. 125 – 128.

1973

11. Клинико-рентгенологическая картина состояния сердца и дыхательного аппарата у больных бронхиальной астмой при спалеотерапии / М. М. Ленчур, М. Ю. Палфий, М. Ф. Свистак // Декомпенсация сердца: монотемат. науч. сб. / [ответ. ред. И. А. Мельник]; МВ и ССО УССР, Ужгородский гос. ун-т (мед. фак.) [и др.].— Ужгород, 1973.— С. 274 – 276.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вакула Н.С. Нариси з історії медицини Закарпаття: з давніх часів до 40-х років ХХ століття / Н. С. Вакула; М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т. — Ужгород: Мистецька лінія, 2006. — С. 55—76.
2. Ленчур М. М. Розвиток рентген-радіологічної служби за 20 років у Радянському Закарпатті / М. М. Ленчур // Тези доп. до наук. конф. проф.-виклад. складу присвяч. 20-річчю заснування Ужгородського держ. ун-ту, жовтень 1965 р. / [відп. ред. Г. Є. Марантіді]; МВ та ССО УРСР, Ужгород. держ. ун-т. — Ужгород, 1965. — С. 17—19.

N.S. VAKULA

Transcarpathian regional medical information analytical centre, medical library, Uzgorod

LENCHUR M. M. – PHYSICIAN ROENTGENOLOG, ORGANIZER X-RAY SERVICES IN TRANSCARPATHIA

This article presents the life M. M. Lenchur, physician-roentgenologist, organizer X-ray services in Transcarpathia region and the history peages.

Key words: roentgenology, radiology, history, Transcarpathia region

Стаття надійшла до редакції: 18.10.2012 р.